

Sangene fra
**KONGENSHUS
MINDEPARK**



**KONGENSHUS
MINDEPARK**

STEN NR. 6

ØSTER OG VESTER HANHERRED

Tekst Når vinteren rinder i grøft og i grav

Musik Johan Skjoldborg 1897

1. Når vinteren rinder i grøft og i grav,
og rugens krøllede blade
sig ranker i solen som spejles i hav,
jeg griber med længsel, knap véd jeg deraf,
min hakke, min skovl og min spade!
2. Jeg hvæsser på stenen den rustnede æg
og retter den bøjede plade,
så springer jeg uden for mur og for væg,
hvor marken har klumper, og mosen har klæg,
med min hakke, min skovl og min spade!
3. Jeg lytter til vårens syngende kor,
til lærken, den jublende glade,
vi kender hinanden fra som'ren i fjor,
den kvidrer, jeg grøfter og graver min jord
med min hakke, min skovl og min spade!
4. Når solen går ned i et luende bål
bag lynghedens vidtstrakte flade,
jeg retter min ryg, og jeg skimter et mål,
da blåner og blinker det blankslidte stål
i min hakke, min skovl og min spade!



STEN NR. 13

HORNUM HERRED

Tekst Jyden han er stærk og sej

Musik St. Blicher 1846

1. Jyden han æ stærk å sej,
modde båd' i nøj å næj;
goer ed op, å goer ed nier,
åller do fåtawt ham sier.
2. Føst næ dær æ nøe pofahr,
kommer jyden ud å dar;
men han goer ett ind igjen,
få' de uhn han hå gjent hen.
3. Læ wos ålti blyw ve de!
Fæer sin båen ka kjennes ve!
Søen et sind da hær i Noer
håll sæ ve, te ålt fågoer.



STEN NR. 14

AARS SLET GISLUM HERRED

Tekst Hvor smiler fager den danske kyst

Musik Johannes V Jensen

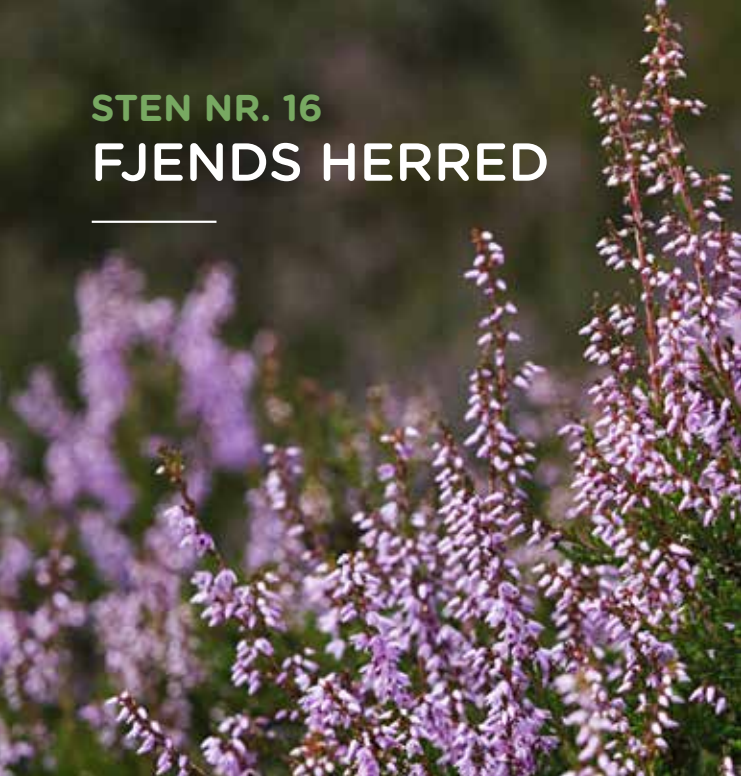
1. Hvor smiler fager den danske kyst
og breder favnen, når solklar bølge
og sommerskyer og skib med lyst
står sundet ind i hinandens følge,
og Kronborg luder
ved Sjællands port
mod hvide skuder -
hvor lyst! hvor stort!
2. Mod søen stunded vor sjæl tilforn.
Men bølgen brød med en røst derude
som vindens rislen i Danmarks korn -
da vendte mangan på ny sin skude.
Den grønne ager
på Sjællands bryst!
hvor smiler fager
den danske kyst!
3. Den danske mark i en bølgen går
som åndedræt af en venlig kvinde.
Sødt gynger byggen sit silkehår,
og rugen ånder med sol i sinde,
og vinden iler
til hvedens bryst.
Hvor fager smiler
den danske kyst!
4. Der driver høduft med krydret vind.
Igennem engen en å sig slynger.
Og lærken ringer skærsommer ind,
mens vilde blomster ved grøften gynger.
Gravhøje kroner
det grønne land.
Hvor skønt fortøner
sig sø og strand!

5. Alvorlig taler ved alfarvej
med grønsvær tækket de gamles grave:
Henfarne slægter - forglem dem ej!
i arv de gav dig en ædel gave.
Henfarne slægter
i landets marv
sig ej fornægter.
Bevar din arv!
6. Hvad hånden former er åndens spor.
Med flint har oldbonden tømret, kriget.
Hver spån du finder i Danmarks jord,
er sjæl af dem, der har bygget riget.
Vil selv du fatte
dit væsens rod,
skøn på de skatte,
de efterlod!
7. Men du der søgte mod fremmed strand,
de gamle lig, som mod søen stunded,
hver gang du genser det gamle land,
skal sande, her blev dit hjerte bundet.
Thi dybe minder
og gammel agt
og milde kvinder -
hvor har de magt!



STEN NR. 16

FJENDS HERRED



Tekst Jeg er født på Jyllands sletter

Musik Jeppe Aakjær 1901

1. Jeg er født på Jyllands sletter,
dér hvor lam af lyngen nipper,
dér hvor hvergarnsklædt og liden
moder tørred sine stripper.
2. Helst jeg mindes sommerkvælden,
når de tunge stjerner tændtes,
medens under portens mørke
stud og hors af selen spændtes.
3. Rugen stod mod lervægsgavlen,
bøjet svagt af junidræet,
duggen faldt på gøgens vinge,
hvor han gol i hylde træet.
4. Koen stod med reb om øret
ved en frønnet vognkæp bunden,
med en kat på hver sin side
og med drøvets drevl af munden.



5. Inde var kun lavt til loftet,
månen kasted lys i stuen,
bedstefar i lædertrøjen
stavred om ved skorstensgruen.
6. Mor gled ind ad frammesdøren,
slæbende på malkespanden,
snart har koens varme drikke
fyldt hver barnekop til randen.
7. Far kom kroget ind fra stalden,
hængte trøjen op ved bjælken,
spiste tavs, indtil han sagde:
Lad os takke Gud for mælken.
8. Bad vi da i lys fra månen,
som kun børn og bønder beder,
medens tunge stjerner tændtes
over brede, tavse heder.



STEN NR. 23

SKODBORG - VANDFULD HERRED

Tekst Danmark nu blunder den lyse nat

Musik Thøger Larsen 1914

1. Danmark, nu blunder den lyse nat
bag ved din seng, når du sover.
Gøgen kukker i skov og krat,
Vesterhavet og Kattegat
synger, imens det dugger,
sagte som sang ved vugger.
2. Danmark, du vågner med søer blå,
mætte som moderøjne.
Alt, hvad i dine arme lå,
lader du solen skinne på,
ser, hvor det yppigt glider
frem af forgangne tider.
3. Lærker, som hopped af æg i vår,
svinder i himlens stråler.
Tonerne ned med lyset går,
samme sang som i tusind år.
Lykken fra glemte gruber
klinger af unge struber.
4. Hyldene dufter i stuen ind
ude fra Danmarks haver.
Kornet modnes i sommervind.
Hanegal over lyse sind
stiger bag gavl og grene,
hvæsset som kniv mod stene.
5. Køer og heste og får på græs
hen over brede agre,
åbne lader for fulde læs,
sejl, som stryger om klint og næs,
byger, som går og kommer, -
det er den danske sommer.

6. Pigernes latter og lyse hår,
leg, som får aldrig ende,
øjnene blå som vand i vår -
mildt om et evigt Danmark spår,
sol over grønne sletter,
lykke og lyse nætter.



STEN NR. 28

NR. HORNE HERRED

Tekst Der er et land så kosteligt

Musik NFS Grundtvig, 1815

1. Der er et land så kosteligt
alt under nørrelide,
kun ét, jeg véd, er landet sligt
på verdens vesterside,
det sært i nord er tunget ud,
og til en tunge fin af Gud
det er vist og beskåret.
2. Det er slet ingen abildgård
og ingen blømmehave:
det lysner mest kun lidt i vår,
og buskene er lave,
og lyngen løber langs ad land
med ormeflok og flyvesand,
og bøgen står i stampe.
3. Men langs med heden bække små
sig klare, vævre vinde,
de mødes tit til mægtig å,
og tit i sø de rinde,
der lege flink de fiske små,
og møllehjul i dammen gå
og varme hårde stene.



4. Og rugen gror på heden, ren
for klinte og for hejre,
og vorder mel på møllesten,
hvordan det end mon vejre,
og vorder hvidt og dagligt brød,
og råd der er mod vinternød,
mens lyngen gror på heden.

5. Når hveden fin i blommeland
for klinten går til grunde,
og når for vind og savetand
nedsynke markens lunde,
end rugen gror, og møllen går,
og heden varmer år på år,
og lyse-klynen blinker.

6. Det er slet intet fugleland
til højt i kor at sjunge,
den nattergal på nøgne sand
slår trillerne så tunge,
og lundene er kun så få,
og buskene er kun så små,
og bøgen står i stampe. ▶

7. Dog pippe hel vemodelig
de hejler små og spage,
og klukkende opløfte sig
de agerhøns så fage,
ja, stundom og en urkok gol
i dagningen mod gylden-sol
alt på den brune hede.
8. Og aldrig har jeg hørt det før,
og heller aldrig siden,
hvor mindelig for ladedør
kan kvidre finke liden,
når jydesvenden, som jeg så,
et lille korn til fugle små
om vinterdag udskifter.
9. Og aldrig slig en tone sød
jeg hørte over vange
som den, der over heden lød
i lærkens morgensange.
Den slog så sødt og fløj så let,
som om med rugen den kun ret
på heden havde hjemme.
10. Og når da lundens fuglekor
har sommeren udsjunget,
når stormen over kolde jord
har stemmen undertvunget,
da toner end en liflig klang,
da klinger højt en svanesang
alt over brune hede.





STEN NR. 31

NØRVANG – TØRRILD HERRED

Tekst Jylland mellem tvende have

Musik H.C. Andersen 1859

1. Jylland mellem tvende have
som en runestav er lagt,
runerne er kæmpegrave
inde midt i skovens pragt
og på heden alvorsstor,
her, hvor ørknens luftsyn bor.
2. Jylland, du er hovedlandet,
højland med skov-ensomhed!
Vildt i vest med klittag sandet
løfter sig i bjerges sted.
Østersø og Nordhavs vand
favnes over Skagens sand.
3. Heden, ja, man tror det næppe,
men kom selv, besé den lidt:
lyngen er et pragtfuldt tæppe,
blomster myldre milevidt.
Skynd dig, kom! om føje år
heden som en kornmark står.



4. Mellem rige bøndergårde
snart dampdragen flyve vil;
hvor nu Loke sin hjarde
driver, skove vokse til.
Britten flyver over hav,
gæster her prins Hamlets grav.

5. Jylland mellem tvende have
som en runesten er lagt,
fortid mæle dine grave,
fremtid folder ud din magt;
havet af sit fulde bryst
synger højt om Jyllands kyst.



STEN NR. 36

GØRDING-MALT HERRED

Tekst Han Ole bor på heden

Musik Jeppe Aakjær, 1906

1. Han Ole bor på heden
med sand og al forneden,
med rugen svang og sveden
og spergelhøst for byg.
Ved sliddet tungt og treven
med spaden og med greben
er Oles mundheld bleven:
Endnu et bitte nyk!
2. Går stud i stå for ploven,
og emmer den på kloven,
mens kragen tyr mod skoven,
og solen går i syk, -
er barnet lagt til puden,
blev pråsen tændt bag ruden,
det lyder end til studen:
Endnu et bitte nyk!
3. Og kvinden ved hans side
fik også tit at vide,
hvor solens brand kan svide
en gammel kroget ryg.
Man hører hakkens klingen,
men knurren hører ingen,
de enes godt om tingen:
Endnu et bitte nyk!
4. Og sumpens siv fortrækker,
og vidjen våben strækker,
hvor Ole alen brækker
med stålets plumpe pløk.
Og hønen går og skralder,
og studen næsten falder,
mens Oles stemme kalder:
Endnu et bitte nyk!

5. O, I, som bo og bygge
i tavse bøges skygge
og føle jer så trygge
mod hedemandens tryk,
husk på, at fædrelandet,
at Danmark blev et andet
på mulden som på sandet
ved slige bitte nyk.

6. Vort land skal gro og grønnes,
dets hvide kyst forskønnes,
selv lyngens søn skal lønnes
for tusind tunge ryk,
blot længe det må lyde,
fra by- som landsbygyde,
fra øbo som fra jyde:
Endnu et bitte nyk!



STEN NR. 39

HERREDERNE SYD FOR KONGEÅEN

Tekst Det haver så nyligen regnet

Musik J.Ottesen. 1890

1. Det haver så nyligen regnet,
det har stormet og pisket i vor lund.
Frø af ugræs er føget over hegnet,
åg på nakke og lås for vor mund.
Årets løb har sin lov,
der blev lyst i vor skov,
ak, hvor kort, indtil alt er stormens rov.
2. Det har regnet - men regnen gav grøde,
det har stormet - men stormen gjorde stærk.
Som de tro'de, at skoven alt var øde,
så de vårkraftens spirende værk.
For de gamle, som faldt,
er der ny overalt,
de vil møde, hver gang der bliver kaldt.
3. Og de tro'de, at hjertebånd kan briste,
og de tro'de, at glemmes kan vor ret!
De skal vide, de aldrig ser de sidste,
de skal vide, at ingen bliver træt.
Thi som årene randt,
sås det: båndene bandt,
kræfter fødtes for kræfterne, som svandt.
4. De kan spærre med farver og med pæle,
de kan lokke med løfter og med løn, -
fælles sprog giver vore tanker mæle,
fælles vilje gør kampdagen skøn.
Nye stridsmænd skal der,
nye stridsmænd skal her
slutte kreds om den fane, vi har kær.

5. Ja - det haver så nyligen regnet,
og de træer de drypper endnu,
mangen eg er for uvejret segnet,
men endda er vi frejdige i hu;
viger ej ud af spor,
for vi kender det ord:
Det har slet ingen hast for den, som tror.



Herredssten i mindedalen har fået sit udtryk ved, at lokale udvalg fik en bunden opgave: Navn, diagram med andel af hede, landbrugsland og skov fra 1850 og 100 år frem og en tekst eller et billede. Ni af herrederne valgte at mejsle vers fra den danske sangskat, og sangene finder du i hæftet.

Se film med Herning Kirkes Drengekor, hvor vi hylder tonerne af Kongenshus Mindepark



Du kan også lytte til podcast om Kongenshus Mindepark



**KONGENSHUS
MINDEPARK**